

Gram niebieskim

gram-niebieskim.blogspot.com

Jak wytłumaczyć zasady gier współgraczom?

[Wpis opublikowany 03.03.2013 na blogu gram-niebieskim.blogspot.com. Odwiedź bloga i sprawdź komentarze oraz inne teksty!]

Sposób tłumaczenia reguł gry może zachęcić opornych graczy lub wprost przeciwnie: ostatecznie ich zniechęcić. Zauważyłam, że dla wielu osób konieczność wyjaśnienia zasad gry nowym graczom to droga przez mękę. Tłumaczenie chaotyczne, zbyt szczegółowe lub "po łebkach" kończy się zazwyczaj jednym z dwóch znienawidzonych podsumowań: "dobra, to grajmy i w trakcie wyjaśnisz" lub "to za trudne, może jednak zagramy w scrabble/osadników/coś-co-już-znam?". A co jeśli będzie jeszcze gorzej i kiepskie tłumaczenie na dobre zniechęci potencjalnych graczy do naszej ulubionej gry lub do planszówek w ogólności? Nikt z nas tego nie chce.

Na szczęście powiedzenie "praktyka czyni mistrza" w tym przypadku również się sprawdza! Jako że w mojej grupie zazwyczaj to ja tłumaczę zasady, więc udało mi się zebrać co nieco doświadczenia w tym zakresie. Część wskazówek wypracowałam na podstawie własnych doświadczeń, część zaczerpnęłam z sieci i z sukcesem wykorzystuję. Większość banalnych i oczywistych, a mimo to czasami pomijanych.

Przed grą

1. Uważnie przeczytaj instrukcję gry! Niby banał, a jednak... Piszac "przeczytaj" mam na myśli "przeczytaj i upewnij się, że rozumiesz". Jeżeli uczymy gry, w którą sami wcześniej nie graliśmy, to warto przeczytać instrukcję krótko przed tłumaczeniem zasad (1-2 dni wcześniej), inaczej istnieje ryzyko, że część zasad po prostu wypadnie nam z głowy. Niektórzy przeprowadzają jednoosobową próbną rozgrywkę-symulację. Może to być dobry

- sposób, choć sama, z braku czasu, nigdy go nie stosuję.
2. Rozłóż elementy gry przed rozpoczęciem tłumaczenia. Ucząc innych, musisz być maksymalnie skoncentrowany na słuchaczach. Równoczesne sortowanie stosów kolorowych kosteczek nie pomagają ani tłumaczącemu, ani słuchaczom.
  3. Przede wszystkim: cierpliwość! Szczególnie dla początkujących graczy zasady Twojej ulubionej gry mogą nie być tak banalnie proste, jak dla Ciebie (kiedy masz na koncie kilkadziesiąt rozgrywek w dany tytuł).
  4. Nie ma głupich pytań (nawet, jeżeli te same pytania padają po raz trzeci w ciągu kilku minut). Odpowiadaj na wszelkie wątpliwości kiedy tylko się pojawią.
  5. Bądź nastawiony entuzjastycznie do gry. Nie mów: "Wiecie, mam tu taką nową grę. Podobno jest średnia, ale skoro mam, to może sprawdzimy?".
  6. Dostosuj szybkość i sposób tłumaczenia do słuchaczy. Początkującym graczom przedstaw możliwie skrótowo najważniejsze zasady. Zaawansowani gracze są już prawdopodobnie przyzwyczajeni do trwających 45 minut szczegółowych omówień wszystkich wyjątków w grze.
  7. Dostosuj język wypowiedzi do słuchaczy. Pojęcia, które dla Ciebie są oczywiste, wcale nie muszą być zrozumiałe dla nowicjuszy. Nie każdy wie co to jest "worker placement" albo po co "wystawić support".

W trakcie tłumaczenia

1. Ogólna zasada: zacznij od tego, co gracze posiadają na początku gry (zasoby, plansze), później, co chcą osiągnąć (warunki zwycięstwa), a na koniec, jak mają osiągnąć cel (akcje dostępne w grze).
2. Warto zacząć od skrótowego przedstawienia tematyki gry. Nie musi to być długi, fabularny opis, ale przynajmniej 2-3 zdania na temat tła fabularnego. Następnie warto przytoczyć schematycznie opis rozgrywki (kilka zdań) i dopiero później przejść do szczegółów.
3. Wyraźnie podkreśl co jest punktowane na końcu gry oraz kiedy gra się kończy.
4. Omówienie szczegółów rozgrywki zaczynam od pokazania najważniejszych zasad, które stopniowo uszczegóławiam. Pamiętaj, że koncentracja Twoich słuchaczy maleje z minuty na minutę.
5. Pokazuj elementy, które omawiasz. Stopniowo wprowadzaj nazewnictwo stosowane w grze (np. nazwy poszczególnych talii czy znaczników). Według mnie, nie ma sensu przed tłumaczeniem pokazywać wszystkich elementów i ich nazw. Słuchacze i tak nie zapamiętają listy kilkunastu różnych znaczników. Wygodniej i efektywniej jest omawiać je przy okazji

- przedstawiania zasad, które są z nimi powiązane.
6. Nie trzymaj się kurczowo instrukcji. Jeżeli jest dobrze napisana, to możesz ją potraktować plan wypowiedzi, ale pod żadnym pozorem nie streszczaj akapitu po akapicie.
  7. W trakcie tłumaczenia zasad możesz użyć porównania do innej gry, ale tylko pod warunkiem, że Twoi współgracze ją znają. Ta metoda sprawdza się lepiej gdy masz do czynienia z ogranymi współgryzami.
  8. Wyjątki od ogólnych zasad omów na końcu i przypominaj w trakcie gry.
  9. W przypadku bardziej skomplikowanych gier często pomijam elementy, które występują w dalszej części rozgrywki. Np. zasady walki można opowiedzieć schematycznie i zaznaczyć, że dokładniej omówimy je, kiedy faktycznie dojdzie do pierwszej walki. Trzeba jednak uważać, aby nie pominąć elementów kluczowych dla rozgrywki!
  10. W trakcie tłumaczenia uważnie obserwuj słuchaczy. Jeżeli zauważysz, że coś jest dla nich niezrozumiałe - powtórz. Jeżeli zaczynają zdradzać oznaki zniecierpliwienia, to może warto pominąć część szczegółowych zasad lub rozegrać jedną próbną rundę?

W czasie gry

1. Warto przed rozpoczęciem gry podsunąć graczom 2-3 możliwe strategie. Po wysłuchaniu reguł trudno czasami dostrzec je samodzielnie, a taka "kotwica" da graczom w miarę równy start w grze i wyrówna szanse.
2. Odpowiadaj na pytania. Może nawet doradzać (delikatnie!) graczom jak wykonać pierwsze 2-3 ruchy. Tylko nie zagraj za nich całej partii ;)
3. Przypominaj jak zdobywać punkty i kiedy kończy się gra.
4. Jeżeli zauważysz, że nowi gracze nie wykorzystują któregoś z obszarów gry lub wykonują wyjątkowo "dziwne" ruchy, upewnij się czy dany fragment reguł jest dla nich zrozumiały. Tylko nie rób tego zbyt nachalnie! Nie możesz kwestionować każdego zagrania, tylko dlatego, że sam zrobiłbyś inaczej.
5. Ustal z grupą przed rozgrywką czy pozwalacie na cofanie ruchów. W moim przekonaniu najlepszym rozwiązaniem jest możliwość cofania wszelkich ruchów, które nie wymagały elementu losowego (po rzucie kośćmi lub dobraniu kart w ciemno, cofanie nie jest dozwolone, ale możliwa jest zmiana decyzji odnośnie wybranego pola akcji - pod warunkiem, że kolejny gracz jeszcze nie rozpoczął ruchu).
6. W pierwszej rozgrywce, szczególnie z nowicjuszami, nie stwarzaj ciśnienia na wygraną. Liczy się przede wszystkim dobra zabawa, tak aby wszyscy skończyli grę przekonani, że muszą zagrać jeszcze raz.

Umiejętność tłumaczenia gier jest niezwykle przydatna. Chyba każdy, kto gra w planszówki, był zmuszony choć raz wytłumaczyć reguły jakiejś gry innym. Warto więc poświęcić trochę czasu i wypracować dobry warsztat omawiania zasad, dla dobra wyjaśniających reguły i słuchających tych wyjaśnień.

[Wpis opublikowany 03.03.2013 na blogu gram-niebieskim.blogspot.com. Odwiedź bloga i sprawdź komentarze oraz inne teksty!]